

Mikulics Ádám¹

„Az eredeti tánc ösztönzött arra, hogy magam is formáljam a táncnyelvet” - adalékok a magyar színpadi néptáncművészet egy lehetséges útvonalának kibontakozásához – interjú Timár Sándorral

Markó Iván, Kossuth-díjas balettművész és koreográfus szerint „*egy alkotó embert leginkább a művein keresztül ismerhetünk meg.*”²Egy stílus-és korszakteremtő művészi életút, a személyes indíttatás és inspirációk pedig maga az alkotó tolmácsolásában tárulhatnak elénk a leghitelesebb formában.

Timár Sándornak, a szolnoki regös cserkésznek, a SZOT Művészegyüttes egykori táncosának, a Bartók Béla Táncegyüttes alapítójának, az Állami Balett Intézet Néptánc tagozata első mesterének, a táncművészet egyik vezéralakjának, a Magyar Állami Népi Együttes egykori művészeti vezetőjének, számos kitüntetés mellett a Kossuth-díj és a Nemzet Művésze elismerésekkel rendelkező táncművésznek, koreográfusnak és néptáncpedagógusnak pályáját és érdemeit több kötet és előadás is összefoglalta, méltatta már. A Magyar Táncművészeti Lexikon Kővágó Zsuzsa, táncművész, táncelméleti szakíró és kritikus által jegyzett szócikke³ tömören foglalja össze egy mérhetetlenül gazdag út legfontosabb állomásait. A Tancelet.hu internetes portálon, mint a magyar táncművészeti és táncszínházi élet online magazinjának oldalán Timár Sándor saját maga által, vázlatosan megfogalmazott önéletrajzát⁴ olvashatjuk.

¹ Mikulics Ádám, a Nyíregyházi Művészeti Szakgimnázium Táncművészeti tagozatának pedagógusa, a Duna Művészegyüttes volt tánckari tagja, aki hivatásos táncművészként a hazai táncos szakma legkiválóbb koreográfusaival, alkotóival dolgozott együtt. A Magyar Táncművészeti Egyetem mesterképzését kitüntetéssel végezte 2013-ban. 2016-tól a Magyar Táncművészeti Egyetem nyíregyházi képzésének óraadó oktatója.

² Kép-Regény (2017) – Markó Iván (rendező: Born Ádám) <https://www.youtube.com/watch?v=TWjIAtIKOew>

³ Kővágó 2008: 204.

⁴ Timár é.n. <https://tancelet.hu/tancosok-koreografusok/324-timar-sandor>

Fuchs Livia, neves tánc történészünk Száz év tánc című kötetében⁵, valamint „A magyar színpadi néptánc története I.”⁶ című előadásában Timár alkotói sajátosságait, a „hatok” korában egyedi munkamódszerét és annak eredményeit, hatásait tárja fel feszes, lényegre törő stílusában. Dr. Jakabné Dr. Zórándi Mária 2009-ben a Színház-és Filmművészeti Egyetem Doktori képzésének hallgatójaként készíti el A „Magyar Iskola” címmel doktori értekezését⁷, melyben egy átfogó képet nyújt az önálló magyar színpadi néptáncművészet születésének előzményeiről, kibontakozásának legfőbb szereplőiről, Timár alkotói pályáján keresztül bemutatva a koreográfus művészi hitvallását.

A Hagyományok Háza nagy sikerű „Fókuszban a koreográfusok” címet viselő sorozatának 2015. október 31-én bemutatott darabjában⁸ Kővágó Zsuzsa elemzi Timár műveinek tükrében alkotói periódusait. Timár Mihály, néptáncpedagógus, a Timár Együttes művészeti vezetője, Timár Sándor legidősebb fia a Magyar Művészeti Akadémia Művészetelméleti és Módszertani Kutatóintézetének felkérésére tartott előadásában⁹ mutatja be édesapja egyéni koreográfusi útkeresésének állomásait és a ma már Timár-módszerként ismert modell jellegzetességeit. Mindezek mellett 2017-ben „A táncanyanyelv mestere” címmel megszületett a „Mesti” életművét bemutató portréfilm is.¹⁰

A teljesség igénye nélkül említett publikációk és előadások sorából is érzékelhető, mennyire jól dokumentált és feltárt az az alkotói munkásság, mely egyértelműen kitűnik a „hatok” (Györgyfalvay Katalin, Szigeti Károly, Kricskovics Antal,

⁵ Fuchs 2007: 266.

⁶ Folkudvar (2020. 4. évad 1. rész) – A színpadi néptánc története I. (rendező: Mészáros Balázs)
<https://www.youtube.com/watch?v=Fo4RplW86pw>

⁷ Zórándi 2009: 137.

⁸ Folkstúdió (2015) – Fókuszban a koreográfusok – Timár Sándor koreográfiai (sorozatszerkesztő: Szögi Csaba)
<https://www.youtube.com/watch?v=hp3tOB0nnbQ>

⁹ A magyar néptánc évtizedei (2021) – Timár Sándor tevékenysége az Állami Balett Intézetben és a Magyar Állami Népi Együttes élén (készítette: MMA MMKI) https://www.youtube.com/watch?v=nTNjg_E--Z4

¹⁰ A táncanyanyelv mestere (2017) – Portréfilm Timár Sándorról (rendező: Tari János)
<https://www.youtube.com/watch?v=SD7uuD1PYOI&t=1s>

Galambos Tibor, Novák Ferenc, Timár Sándor) által fémjelzett ún. második koreográfusnemzedék művészi koncepciói közül.

Timár alkotói és pedagógiai munkásságában a táncanyag anyanyelvi szintű elsajátítása, továbbadása és interpretálása kerül a középpontba. Műveiben az autentikus tánckincs, kortársaival ellentétben nem eszközként, sokkal inkább egyfajta végcélként jelenik meg. Nem tördeli szét az aprólékosan elsajátított táncanyagot, hogy új formanyelvet kapva annak szavaival reflektáljon az őt foglalkoztató kérdésekre, társadalmi helyzetekre. A tiszta forrás, az eredeti néptánc szerkezete és funkciója érdekli, s ezt sűríti, tömöríti a néző számára befogadható formában a színpadra. Alkotói szándéka szerint ugyanazt a hatást, esetleg katartikus érzést próbálja meg a közönségben generálni, mellyel ő maga is szembesült gyűjtőútjai során. A szimfonikus szerkesztésű néptáncszvit műfajának megteremtőjeként műveiben a változatos, gyakran aszimmetrikus térelrendezést követő szólamok szimultán szerepeltetésével a nézőben az improvizáltság érzetét kelti, „*imitálva a táncmulatságok rendezetlenségét.*”¹¹ Nem motívumokat ragad ki az archív materiából, hanem a kontextusra helyezve a hangsúlyt, eredeti táncfolyamatokat is alkalmazva teljes táncciklusokat, táncrendeket szerepeltet a színpadon a fentebb vázolt módon, s így „*koreográfusként szinte eltűnt az autentikus anyag mögött.*”¹²

Az újfajta szemléletmóddal átítatott struktúra jegyében szakít a korábban szovjet mintára kialakult, a hivatásos néptáncszínpadokon uralkodó triós formával, s a paraszzenekarok hagyományos felállását és játékmódját követő vonózenekar és a táncosok természetes kapcsolatának megteremtésére és bemutatására törekszik. Mindez nemcsak a színpadi műveiben, hanem a budapesti és vidéki táncházak modelljében is megnyilvánul.

¹¹ Fuchs 2007: 267.

¹² Fuchs 2007: 267.

Pedagógiai munkájában a Kodály-módszer analógiájára valódi anyanyelvként tanítja a különböző táncanyagokat. Fontos elve, hogy mindenki a saját tájegységének táncnyelvét kell, hogy először elsajátítsa, mielőtt más, „idegen nyelvek” tanulásához lát. Módszerében a mozdulatokból, mint hangokból állnak össze a szavaknak, szókapcsolatoknak megfeleltethető motívumok, melyekből mindenki egyéni mondatokat, szövegrészleteket, majd önálló kifejezési móddal élve szövegeket, improvizatív táncot alkothat. Mind színpadi alkotóművészete, mind néptáncoktatói munkája során nagy hangsúlyt helyez az egyéniségre, teret engedve kibontakozásának és megjelenésének.

A táncfolklorisztikai hitelesség a néptáncszínpadokon című, a Magyar Táncművészeti Főiskolán írt szakdolgozatomban magam is egy hosszabb, önálló tartalmi részt szenteltem Timár Sándor munkásságának.¹³ E korábbi munkám során, melynek szerves részét képezte az alábbi beszélgetés¹⁴, az 1992-ben a Magyar Állami Népi Együttes negyedik amerikai turnéjára készített és szerkesztett „Elindultam szép hazámból...” címet viselő műsor elemzésén keresztül szerettem volna érzékeltetni a timári alkotói attitűdöt. Választásomat személyes élmények is indokolták, hiszen ez volt az első, hivatásos együttes által bemutatott előadás, mellyel videófelvételen keresztül szerencsém volt találkozni.

A 2010-ben készült interjú következőkben közölt részleteivel szeretnék hozzájárulni egy minél teljesebb képhez egy alkotói pályáról, a timári szemlélet, módszer és modell kialakulásáról, mely tetten érhető a Bartók Béla Táncegyüttesben kialakuló munkamódszerben, az 1972-es táncházmozgalom kibontakozásában, a hivatásos, professzionális néptáncosok képzésében, a Magyar Állami Népi Együttes művészeti reformjában, repertoárjának átalakulásában, az új magyar színpadi néptáncművészet megteremtésében. A beszélgetés soraiból kiderül, milyen hatalmas inspirációt jelenthet egy Bartók-

¹³ Mikulics 2010: 28.

¹⁴ Mikulics 2010: 39.

életrajz a hitvallás kialakulásában, milyen kapcsolat fűzte Timárt Kallós Zoltánhoz, Martin Györgyhöz, a Pesovár-testvérekhez, Sebő Ferenchez, Halmos Bélához és Vásárhelyi Lászlóhoz, s ezekből a kapcsolatokból hogyan alakult ki a Bartók Béla Táncegyüttes vagy épp a táncművészet. A „táncművész” visszaemlékezéseinek keresztül tudhatjuk meg, milyen szerepe volt a „bandával” közös gyűjtőutaknak a pedagógiai és alkotói szemlélet alakulásában, hogyan készült a legendás „Széki táncrend” c. alkotás és elsősorban honnan merített ihletet a „térformakoreográfálás művésze”-ként is emlegetett Timár Sándor egy-egy táncmatéria színpadra állításának folyamatában.

- **Hogyan emlékszik vissza, elsősorban mi ösztönözte a népi kultúra felé fordulásra?**
- *Az egész táncosi pályafutásom a szolnoki Verseggy Gimnáziumban kezdődött. Nagyon jó ének tanárunk volt, Kóbor Antalnak hívták, aki egyben a Nagytemplom kántora is volt. Úgy gondolta, hogy nem jó az, hogy a gimnáziumban csak énekórákat tartunk, kórusműveket éneklünk. Készített egy tankönyvet és ebben történelmi áttekintést is adott a régi zeneszerzőktől egészen az akkori Bartók, Kodály világig. Az ő életrajzukat is beleírta. Ez nekem annyira megtetszett, mint regős cserkésznek, hogy én akkor mániákusan elkezdtem zenét és táncot gyűjteni. Könnyű volt ez akkor a tanyavilágban. Az első távolabbi utam Karcagra vezetett, mert olvastam, hogy Bartók és Kodály ott is gyűjtött. Furulyával eljátszottam a dallamokat és lekottáztam magamnak. Akkor egy fényképezőgépem volt, vagy talán még az sem, de jegyzeteltem és csináltam. Onnan hazahoztam táncot és azt megtanítottam a szolnoki Tisza Táncegyüttes elődjének, a gimnázium táncsoportjának. Így belelendültem a pedagógiai munkába is és hasznosítottam az együttesnél.*
- **Hogyan indult Tanár úr koreográfusi pályája?**

- *1949-ben, vagy talán 1950-ben a Népművelési Intézet úgy gondolta, jó lenne, ha egy dunántúli tanfolyamra elmennék és vezetném azt. Megtettem. Gyermekjátékokat és táncokat tanítottam. Kérték, a tanított táncanyagot állítsam össze egy koreográfiává, hogy a színpadon előadható lehessen. Ez lett a „Fehér liliomszál”. Ez volt az első hivatalos koreográfiám, amit aztán ki is adott a Népművelési Intézet Tánc Osztálya, melynek Pór Anna volt a vezetője. Ez a számom Rábai Miklós koreográfiájával együtt jelent meg.*

- **Hogyan alakult a híres „Timár-műhely”, a Bartók Béla Táncegyüttes?**
- *Vásárhelyi László a Vegyipari Szakszervezetnél volt segéd, táncokkal is foglalkozott, mert akkor már kötelező volt néptánccal is foglalkozni. Rákosi Mátyás idejében mi voltunk az éneklő, boldog Magyarország, s ezt a táncsal kellett bizonygatni. Nagyon sokszor teherautón vittek ki minket szerepelni. Vásárhelyi László egyszer megkérdezte tőlem: „Te, Sándor! Alakul egy központi együttes a szakszervezetnél. Elvállalod a vezetését?” Igent mondtam. Én a SZOT Együttes utódjaként megalakuló Budapest Táncegyüttesben már nem akartam táncolni, mert annyira lekötött a pedagógiai és a néprajzi kutatómunka, amit Martin Györggyel együtt végeztem. Ő sem táncolt már akkor ott tovább, de azt megelőzően Martin annyira szerette csinálni a táncot, hogy mikor befejeződött a munka a Csiliben (ott volt a gyakorlóléhelyünk), mi még két-három órát ott maradtunk. Egyrészt táncanyagokat, másrészt a Molnár-technikát gyakoroltuk. A Bartók Együttesben először tanítgattam azokat a koreográfiákat, melyeket Pista bácsi készített. A „Magyar képeskönyv”-et is, de közben magam is próbálgattam, s Vásárhelyi is csinált koreográfiákat. Ha jól emlékszem, nyírségi táncokat koreografált. Az együttesnek szépen alakultak az újabb táncai. Az egyes műsorainkban Molnár István koreográfiái mellett az én új számaim, esetleg még egy-egy tanítványom koreográfiái szerepeltek. Ilyen koreografáló tanítvány volt Hidas Gyuri. Őt Pilisvörösváron láttam táncolni, s hívtam a Bartókhoz. Az első tíz évben*

Molnár és saját koreográfiákból szerkesztettünk, de utána már elkezdünk nagyon sokféle gyűjtés után különböző vidékek táncaival foglalkozni, s színpadra állítani azokat. A korábbi „Fehér liliomszál” szintén szépen szerepelt az új számok között, s számomra még mindig olyan, mintha ma készítettem volna.

- **Martin és a Pesovár-testvérek hatása hogyan érződött koreográfusi munkáiban?**

- *Nagyon sokszor közösen mentünk gyűjteni. Vagy úgy, hogy az egész banda, vagy csak Martin és én. Például a Galga-mentén mi Martinnal ketten voltunk gyűjteni. Rögtön azokból az anyagokból koreográfia is készült. Lányi Ágoston pedig sok mindent lejegyzett, s kicsit elkezdtem foglalkozni a táncjelírással is, egy-egy fontos motívumot onnan szedtem le, hogy a számaim minél hitelesebbek legyenek. Martinnal gyakorlatilag minden héten találkoztunk vagy a lakásán, vagy eljött a próbára, s nézte mit csinálunk, hogy csináljuk. Nagyon jó baráti kapcsolatban voltunk. Székesfehérvár környékén Pesovár Ferencsel gyűjtöttünk. Ez nagyon sokat jelentett nekem, hiszen neki voltak ismert adatközlői, akikhez rögtön elvitt engem. Elővettük a masinát és vettük fel az anyagot. A Népművelési Intézetbe is sokat bejártam különféle tanfolyamokra és néprajzi előadásokra. Ott is nagyon sokat tanultam.*

- **Hogyan került kapcsolatba a széki táncanyaggal, melyből a legendás koreográfia készült?**

- *Martin már kijárhatott Erdélybe. Egy alkalommal Kallós Zoltán elvitte Székre, s az ott felvett anyagot hazahozta, s megmutatta nekem a filmet. Lajtha*

László lemezsorozatából régről ismertem Szék népzenejét. Kitaláltam, hogy lelessem a figurákat a filmről és arra a zenére elkezdtem gyakorolni. A teljes táncrendet megtanultam így, és a Bartókban elkezdtem, majd persze koreográfia is készült belőle. Nagyon nagy sikert ért el a Szolnoki Fesztiválon. Fülöp Viktor, balett táncos volt, aki kierőltette, megszavaztatta nekünk az első díjat.

- **Hogyan emlékszik vissza a táncházmozgalom kezdetére, mely oly nagy hatással volt a magyar néptáncművészetre?**

- *Kallós Zoltánt egy alkalommal, mikor Pesten járt elvittem a Bartók próbájára. S egyszer csak azt kérdezte: „Te, Sándor! Miért nem csináltok táncházat ti is? Itt a széki tánc, ezt is táncolhatnátok.” Először azt feleltem: „Hát Zoli bátyám, én, amikor először tánciskolába jártam, mikor a tangó meg a polka után csárdást kellett táncolni, úgy utálták ott a gyerekek. Félek, hogy ezt is majd utálni fogják.” Közben Zoli bácsi biztosan bízta Novákékat, a Vasas Táncegyüttest és a Vadrózsák Táncegyüttest is. Végül azt mondtuk, próbáljuk meg. Közben már egy alkalommal, mikor széki táncokat táncoltunk, odajött „Tinka” és hozta magával Sebő Ferit és Halmos Bélát: „Sanyi, kapcsold ki a masinát!”-kiáltotta Martin. Ekkor ők elővették a hegedűt és a kontrát, elkezdték játszani a széki muzsikát. Elájultam. Kértem őket, hogy legyenek a mi a zenekarunk. Elvállalták, s később Virágvölgyi Márta is csatlakozott hozzájuk. A négy vezető amatőr együttes tehát a könyvklubban 1972-ben megcsinálta az első táncházat. Már az első alkalmakkor rengetegen voltunk, hiszen Sebőék állandóan koncerteztek, bemutatókat tartottak az egyetemeken, s mindenkinek ajánlották a táncházunkat. Anyanyelvi szinten táncoltuk a széki táncokat, főleg a Bartókosok. Már ott elkezdtük tanítani ezeket, s megegyeztünk, hogy az egyes egyetemekre küldünk táncosokat, akik megtanítják ezeket, főleg a széki táncokat. Ahogy egyre népszerűsödött, növekedett ez a mozgalom, Héra Éváék kitalálták, hogy legyen egy*

táncvezetői tanfolyam is. Ezt először Abaújszántón szervezték meg. Ott tanítottuk meg a különböző táncanyagokat a fiataloknak. Először a széki anyagot. Továbbá az volt az alapelvem, hogy –ezt Lajtháéktól és Bartóktól is tanultam- minden gyerek először az ő anyanyelvét tanulja meg, aztán tanuljon meg más nyelveket, úgy sokkal könnyebb. A táncban én ugyanezt az elvet követtem, ezért a budapesti táncházakban a fővároshoz legközelebb eső vidék, a Galga-mente táncait kell tanítani. Ezt vettem a legfontosabb alaptáncnak. Továbbá a méhkeréki táncokat is behoztam Budapestre az eleki és kétegyházi táncokkal együtt.

- **Egy-egy táncanyag hiteles színpadra állítása során mik a legfontosabb szempontok?**
- *Koreografálás során megpróbáltam elsősorban azt az élményt, örömet, amit én is kaptam az adott táncsal való első találkozásakor egy virágcsokorba összeállítani. Ugyanazt a táncnyelvet használtam, csak megpróbáltam úgy, hogy ne egy táncművelet legyen sokáig vagy ne gyorsan váltsanak egyikből a másikba. Aki nézi, egy kicsit megízlelhessen, rátaláljon. Ez volt az egyik szempont. A másik, hogy ha elmentem a Hősök terére vagy akárhova, bámultam, milyen szépen vannak elrendezve a házak, milyen szépen vannak alkalmazva a térformák. Vagy ha egy faluba elmentem, ott is azt láttam, hogy a templom körül a temető, a papok háza milyen szépen vannak elrendezve. Summa summarum, építészekről nagyon sokat tanultam, ez nagyon nagyban hatott rám. Ezek alapján kezdtem el gondolkodni és kísérletezni a koreográfiai felépítésekben. Az eredeti táncok menetrendjét, táncrendjét mindig figyelembe vettem, ahhoz ragaszkodtam, de a színpadra való rendezése az én elgondolásom szerint is zajlott. Eleinte csak ilyen filmről levett eredeti anyagokat használtam. Aztán rájöttem arra, hogy a paraszttáncos is kitalál új figurákat, a saját maga koreográfusává válik. Minél ügyesebb volt a táncos, annál jobban variálta a táncot. Ezt figyelembe véve én magam is alakítottam*

egy kicsit, de abból a menetből kiindulva, amit megtanultam, belém itatódott. Így aztán koreográfiai nyelvem nagyon sokszínű lett, és az eredeti tánc ösztönzött arra, hogy magam is formáljam a táncnyelvet. Továbbá az egyes művészeti ágak ösztönöztek, hogy minél szebb formában állítsam színpadra a koreográfiát, mivel így könnyebb azt befogadni. Ez volt az új koreográfiai vonal lényege. Nagyon kevés ilyen van a világban.

- **Hogyan látja ma az autentikus magyar néptánc jövőjét?**

- *Mi itt a Kárpát-medencében rendkívül sokszínű kultúrát alakítottunk ki, s ez a sokszínűség egyaránt igaz a táncra is. Hatalmas példa vagyunk a világnak, s semmiképpen sem szabad veszendőbe hagynunk ezeket az értékeket. Szerencsére úgy látom, rajtam kívül is sokan gondolják ezt így, s remélem a következő nemzedékek soraiban is lesznek jó páran, akik megőrzik ezt a kultúrát!*

A második koreográfusnemzedék színre lépésével a „régiságok új köntösbe” kerültek. Timár Sándor is a bartóki utat tűzte ki célul maga elé, de kortársaival ellentétben más módon érte el azt. Mégpedig egy olyan művészi életút beteljesítésével, mely talán a legszigorúbb mércével mérve is példaként állhat a magyar néptánc előadó-és alkotóművészei, pedagógusai és tudományos szakemberei előtt.

Timár esetében az újraalkotás az autentikus tánckultúra beható tanulmányozásakor feltárt szabályszerűségek mentén történt. Koreográfusi munkásságának, pedagógiai és tudományos szemléletének, a táncművelésben betöltött szerepének vizsgálatakor ezúttal sem mehettünk el említés nélkül barátja, Martin György és a „banda” többi tagja, Pesovár Ferenc és Pesovár Ernő mellett. Továbbá pályájának fontos

szereplőjeként kell azonosítanunk a szervezőképességéről is ismert Vásárhelyi Lászlót, az „országos Laci bácsit”.

A 92. életévében járó Timár Sándor alkotói pályája lezártnak tekinthető. De vajon nélküle beszélhetnénk-e ma a táncmozgalom történetéről, Zsuráfszky Zoltánról, Farkas Zoltánról vagy az első legendás ÁBI Néptánc tagozat-osztály megannyi tagjáról, és vajon ugyanazt jelentené-e ma a színpadi néptáncművészet? Szerencsére ezekre a kérdésre nem kell válaszokat keresnünk, hiszen van egy „Mestink”...

Irodalomjegyzék

A táncanyanyelv mestere (2017) – Portréfilm Timár Sándorról (rendező: Tari János) <https://www.youtube.com/watch?v=SD7uuD1PYOI&t=1s>

A magyar néptánc évtizedei (2021) – Timár Sándor tevékenysége az Állami Balett Intézetben és a Magyar Állami Népi Együttes élén (készítette: MMA MMKI) https://www.youtube.com/watch?v=nTNjg_E--Z4

Folkstúdió (2015) – Fókuszban a koreográfusok – Timár Sándor koreográfiái (sorozatszerkesztő: Szögi Csaba) <https://www.youtube.com/watch?v=hp3tOB0nnbQ>

Folkudvar (2020. 4. évad 1. rész) – A színpadi néptánc története I. (rendező: Mészáros Balázs) <https://www.youtube.com/watch?v=Fo4RpLW86pw>

FUCHS Livia

2007 *Száz év tánc.* Budapest: L' Harmattan Kiadó

Kép-Regény (2017) – Markó Iván (rendező: Born Ádám) <https://www.youtube.com/watch?v=TWjIAtIKOew>

KÖVÁGÓ Zsuzsa

2008 Timár Sándor. In Dr. Dienes Gedeon (szerk.): *Magyar Táncművészeti Lexikon.* Budapest: Planétás Kiadó és a Magyar Táncstudományi Társaság. 204.

MIKULICS Ádám

2010 *A folklorisztikai hitelesség a néptáncszínpadokon.* (szakdolgozat, kézirat Szd.1809)

TIMÁR Sándor
é.n. Önéletrajz. In Táncélet.hu <https://tancelet.hu/tancosok-koreografusok/324-timar-sandor>

ZÓRÁNDI Mária
2009 A „Magyar Iskola” (doktori disszertáció, kézirat) http://szfe.hu/wp-content/uploads/2016/09/zorandi_maria_dolgozat.pdf (Letöltés: 2022. 04. 03.)